

En jobban mint akár ki más, abban a helyzetben vágyok újra elismerni, hogy a haza ügye jó kézben van, midőn kormányzó úr határoz felette; de azért mégis kötelességemnek tartom nézeteimet őszintén megmondani. Ne felejtsük el soha: Ha Austria végvesztét akarja a Francia kormány, akkor rá fognak állani mindenre a mit kívánunk, mert mi csak azt kívánjuk mi a legegyszerűsebb úton e célhoz vezet.

Mély tisztelettel és hű szeretettel

SZ. FR.

Ha czélszerűnek látja, hogy itten kérdezősködjem, adjon utasítást.

33.

Páris, 1859. május 10.

TELEKI LÁSZLÓ KLAPKÁVAL KÖZLI A KOSSUTH
KIVÁNSÁGAIHÓZ FÜZÖTT MEGJEGYZÉSEIT.⁸²

O. L., N. M. Kossuth-ir,

Kedves Barátom,

Lajos kívánsága szerint közlöm veled hozzánk intézett levelét,^{82a} megtéve egyszersmind annak egyes pontjaira megjegyzéseimet.

Az *első pontra nézve*. Jó volna ha a Piemonti király olly rendeletet bocsátana ki, minőt Lajos tervez, az tenne hatást. Minden esetre megkísértendő. Könnyebben tehetné, ha mi is bocsátanánk ki legalább anonym proclamatiot.

En nekem arra nézve, hogy ne bocsássunk ki jelenleg semmi is még anonym proclamatiot sem, csak azon meggondolásom van, hogy így talán igen is közömbösöknek mutatjuk magunkat az olasz ügy iránt.

A Lajos által tervezett rendeletbe úgy volna szerintem jó a rangbiztosítást belétenni, hogy a' két kathégoriában eső tiszteknek *legalább* is viselt rangjuk biztosítandó (úgy miszerint azoknak kilátásuk lehetne arra is, hogy a viselt rangnál magasabbra léptettetnek föl, mi a kérdéses rendeletnek hatását növelné.)

A 2.-ik pontra nézve teljesen egyetértek, valamint a 3.-ra nézve is. Ezt minél előbb teljesebbé kellene venni.

A 4.-ik pontra nincs megjegyzésem. Helyeslem az óvatosságot.

Arról győződtem azonban meg, hogy a Szerbek Vettfertől⁸³ nem

⁸² Kossuth május 5-én álneven Párisba érkezett és kihallgatáson jelent meg a császárnál. Utána Telekivel és Klapkával megalakították a Nemzeti Igazgatóságot, mely megtartotta első ülését. A császár a magyar ügyben megbízottjául Pierre Marie Pietri szenátor volt rendőrmínisztert jelölte ki.

^{82a} Kossuth máj. 8-i levelét 1. Ir. Em. I. köt. 334. kk. 11,

⁸³ Vetter Antal (1803—1882) a szabadságharcban a szerbek ellen küzdött, majd 1848 novemberében tábornok és a vezérkar főnöke lett. 1849 jún. 14-én a déli hadsereg főparancsnokává nevezték ki. Az emigrációban Kossuth hű embere volt, bár surlódások köztük is voltak a lombardiai lázadás előkészítése idején. L. Mazzini e Kossuth. Id. mű.

csak nem irtóznak, de sőt köztüki megjelenését siettetni kívánnák (legalább a Serb kormány). Azonban maguk is úgy látják, hogy ottlétének titokban kellene maradnia.

Az 5.ik pontra nézve is teljesen egyetértek Lajossal — szintűgy a 6.-ikra 's 7.-ikre nézve.

A 8.-ot összekötve a 10.-ikkel az aldunai tartományokba Czecczel együtt Vukovicsot javasolnám, úgy mint polgári megbízottat, a küldöttségben első személyt, egyszersmind pénzkezelőt. Nagy Pétert egyéberánt nem ismervén, nem ítélek róla. De azt hiszem Czecc mellé csupán pénzkezelésre is tekintélyesebb személy kellene.

A 9. pontra természetesen nincs megjegyzésem.

A 11. pontra nézve föl szállítottam Villamarinát, de az intézkedésnek, hogy hatályos legyen, a Piemonti kormánytól kell jönni. Te szólhatsz velük Genuában. Intézkedjenek mentül előbb.

A 12.-ik pontra nem lehet ellenvetés, Pietri már talán elindult. Holnap el megyek kérdezősködni utána. Szóllok vele, ha még itt találna lenni, ha csakugyan elment volna már, úgy nemde szólni fogsz vele.

13. Szóltam Kissel. Megnyugszik abban, hogy az egyenlőségi elv el van ismervé. Most nincs szüksége pénzre — s elvár Genuáig.

A 14.-re nézve megtettem az intézkedést, valamint a 15.-re nézve is.

A mi a 16.-at illeti: Én nem tudok olyan egyént, minő arra kívántatik. Itt nem találtatik olyan.

Ez minden esetre kényes dolog, vigyáznunk kell szerintem nehogy a német szövetséget fölrázzuk ellenünk s szövetségeseink ellen. Tehát az ez iránti intézkedés (ha csak ugyan nem volna későbbre halasztható) a legnagyobb óvatosságot igényelné.

Perczel Mór nem arra a missióra mit Lajos említ, hanem akkorra mikor a kérdéses oldalon is valamit kellene organizálnunk olly féleképen mint az most Piemontban történendik, Miklós testvérét ajánlaná 's az helyén is volna ott.

Arra nézve, mit Lajos levele végén említ, t. i. a magyar önkéntes seregek alakításairai osztrák felhívás tekintetébeni teendőkre nézve, minthogy induló félben vagyok, beszélek Irányival.

Kérlek kedves Barátom, küld Lajosnak mentül előbb vissza ide mellékelt levelét, ezen megjegyzéseimmal s a tieddel együtt. Ölel hived

TELEKI LASZLÓ

Én a vasárnapi hajóval akarok indulni Marseilleből. Lehetetlen előbb.

Intézkedtem, hogy Lajos Mihályal⁸⁴ találkozhassék.

⁸⁴ Obrenovics Mihály volt fejedelem, aki jogainak biztosítása végett járt ekkoriban Párisban. A találkozásról I. Ir. Em. I. köt. 386 kk 11,